

Catalunya tingué ambaixada a la cort del khan mongol abans dels viatges de Marco Polo

Autor: Jesus Lloria

Data de publicació: 21-05-2019

Reproduïm un nou article d'En Jesus Lloria que va publicar l'associació cultural 'Vibrant' al 25 d'agost del 2017.

Al segle XIII, Catalunya ja és una potència de gran abast polític i comercial. El prestigi del rei Jaume I és tan gran que arriba fins a l'Orient. El gran Khan dels mongols l'escull per cercar un apropament Orient-Occident i en Jaume I estableix les primeres ambaixades a l'Orient. És l'inici d'una llarga sèrie de contactes de catalans amb l'orient llunyà, els quals, abans que en Marco Polo, durien la nostra nació a ser coneguda i respectada d'un extrem a l'altre de tot el món conegut.

Jaume I esdevé l'interlocutor principal entre Orient i Occident

El rei català descendeix de la casa imperial de Bizanci. En Jaume I i Miquel VIII Paleòleg de Constantinoble eren parents. Ambdós tenien un avantpassat comú: l'emperador de Bizanci Joan II Commè, la néta del qual, Eudòxia Commè, va ser l'àvia materna del rei Jaume I.

Els mongols i Bizanci tenien una aliança. Antigament els tractats se signaven a cop de boda. L'emperador Miquel VIII Paleòleg havia casat a la seva filla amb el khan Abaga, que des de Pèrsia governava el khanat amb els territoris que avui coneixem com l'Iran, l'Iraq, l'Afganistan, el Turkmenistan, Armènia, l'Azerbaidjan, Geòrgia, Turquia i l'oest del Pakistan.

Donades aquestes circumstàncies geopolítiques, En Jaume I es converteix en el gran mitjancer entre l'imperi Bizantí i el regne de França i el Papat. La confederació catalana-aragonesa esdevé el centre del món, amb privilegis de comerç escampats per tot arreu. El desplegament dels consolats de mar catalans avui dia encara meravella i sorprèn estudiosos de tot el món .

Abaga Khan a cavall

El primer ambaixador europeu al khanat mongol és Jaume d'Alaric

El febrer de 1267 arriben a Perpinyà dos ambaixadors tàrtars del khan mongol Abaga en missió diplomàtica, amb regals per al rei i l'infant Pere. Com ara joies, vestits i armes i la proposta de formar una aliança poderosa que anés més enllà de l'àmbit comercial. L'Abaga khan sol·licita l'ajut dels catalans per combatre els mamelucs d'Egipte i Síria que li estaven fent la guitza a les seves fronteres amb els musulmans. Segons relata el propi rei al Llibre dels fets, aquesta ambaixada del rei dels tarters l'omple d'orgull.

Jaume Alaric (Jacme d'Alarig, Jaume Alarich), natural de Perpinyà, havia exercit com a batlle del rei a Almenara (avui dia Almenar, comarca del Segrià). Ell és l'escollit pel rei per acompanyar als enviats mongols a tractar en nom seu amb el gran khan. El dota de totes les cartes i credencials diplomàtiques.

Després d'entrevistar-se amb el Papa, Jaume Alaric accepta de portar una missiva del pontífex adreçada a l'Abaga khan i cap a Pèrsia que falta gent... Acompanyat dels ambaixadors mongols desembarquen a Acre, recorren el regne croat de Jerusalem, Armènia i, després d'una llarga travessa, arriben a la cort del Gran Khan a Pèrsia. Durant més d'un any, tracta directament, com a plenipotenciari de la Corona catalana-aragonesa, amb l'Abaga khan i aprofita per fer un reconeixement del khanat, mentre Abaga atén alguna guerra per l'imperi.

Atles català, segle XIII

El retorn d'en Jaume Alaric és tot un esdeveniment històric

El desembre de 1268 retorna n'Alaric de la seva missió diplomàtica. Ho fa acompanyat de dos emissaris del Gran Khan, que porten un missatge de gran transcendència: l'Abaga khan accepta l'aliança amb el rei Jaume I en la Croada a Terra Santa. Aquest retorn gaudeix d'un gran ressò al Principat, com ho demostren els dos il·lustres funcionaris mongols esculpits en un dels capitells del claustre del monestir de Ripoll.

Claustre del monestir de Santa Maria de Ripoll

El Nadal de 1268 el rei Jaume I es troba a Toledo per assistir a la primera missa del seu fill, l'arquebisbe Sanç, acompanyat, entre d'altres, pel seu gendre el rei Alfons X de Castella. És en aquesta ciutat castellana que rep el correu del seu ambaixador que li demana audiència des de València. El mateix rei ho explica en la seva crònica del Llibre dels fets:

“E quan venc al vuitè dia que hi haguem estat, vengnos missatge que Jacme d'Alarig, qui era nostre e nos l'haviem enviat al rei dels tartres, que era vengut de lla e que ens aportava bon missatge. E ab ell venien dos tartres, honrats hòmens mas la u era pus honrat e havia major poder.”

Per descomptat, que el seu gendre, el rei Alfons X, tot un mestretites hispànic li desaconsella fer cas del Gran Khan, tot practicant allò tant tradicional a la seva terra que és mirar-se el melic i desconfiar de l'exterior. En Jaume I ho explica, amb certa sorna: “...ens digué que aquella gent era molt falsa, per la qual cosa tenia temor que, quan nós fóssim allà, ells no ens complissin aquelles paraules que ens enviaren a dir, perquè el fet era molt gran...però ell no ens ho podia aconsellar de cap manera.”

L'endemà mateix, el rei abandona Toledo per anar a València a rebre els emissaris de l'Abaga khan, conscient que és l'únic rei d'occident que pactarà una gran aliança amb Orient per realitzar una croada conjunta per a la conquesta del Sant Sepulcre.

“Que era cosa vera i certa que el fet era gran, i cap rei que fos deçà el mar no tingué paria ne amor amb aquells tàrtars: l'una, que de poc temps ençà havia començat llur poder; l'altra, que ells no enviaren mai cap missatge a cap rei de cristians, perquè tinguessin llur amor, fora de nós. I puix que a nós havien enviat missatge senyaladament, entre

els altres, semblava obra de Déu, que ell volia encomanar això a nós, que nós ho féssim; i puix que ell ho volia, nós, ni per respecte ni per temor de la nostra persona ni per molt que ens hagués de costar, no li defugiríem que nós aquesta cosa no provéssim amb tot el nostre poder.”

Un cop a València, el rei català rep els ambaixadors

“E nós que érem en ualencia uench-nos Jacme Alarich ab los tartres e altre missatge de Grècia que y havia, e dixeren-nos de part del gran cha, qui era Rei dels tartres, que ell hauia cor e volentat d'ajudar-nos, e que venguéssim a alayas o en altre loc e que ell eixiria a nós, e per sa terra trobaríem ço que mester auríem e així poríem ab ells ensems conquerir lo Sepulcre. E deïa que ell nos bastaria de “genys”, e ens bastaria de conduit. E dix-nos l'altre missatge de Palialogo, emperador dels grechs, que ell nos enviaria per mar conduit.”

De com va anar aquella Croada, això, amics meus, són figues d'un altre paner...

El 'Llibre de les Meravelles' de Marco Polo podria estar inspirat realment en la persona de Jaume Alaric

Cada cop són més els autors que posen en qüestió el personatge de Marco Polo i defineixen el Llibre de les Meravelles com una crònica mal traduïda dels afers diplomàtics del català Jaume Alaric. Mentre que dels viatges de Marco Polo no es troba cap prova fefaent, les cròniques de l'època sí que registren l'activitat de l'ambaixador del rei Jaume I. Les coincidències són impressionants:

Marco Polo viatja amb dos acompanyants, el seu pare i el seu oncle i en Jaume Alaric ho fa acompanyat per dos emissaris mongols. Els Polo tornen del seu viatge a Orient cap al 1269 i realitzen el següent viatge després de ser rebuts pel Papa. Ves quina casualitat que el nostre Alaric, després de portar la resposta del Gran Khan al Sant Pare, se'n torna cap Orient en l'expedició dels croats a Terra Santa. A banda d'altres descripcions i detalls sobre el personatge, que sempre són més coincidents amb els afers propis d'un ambaixador amb interessos d'estat que amb els propis d'un mercader.

Article publicat originalment a

<http://xusquipedia.blogspot.com/2017/05/catalunya-tingue-ambaixada-la-cort-del.html>

25 d'Agost de 2017

Vibrant

Jesús Lloria

<http://historiavibrant.cat/catalunya-tingue-ambaixada-a-la-cort-del-khan-mongol-abans-dels-viatges-de-marco-polo/>